

Handläggare
Samia Choudhury
Telefon: 08-508 09 275**Till**
Norrmalms stadsdelsnämnd
2017-08-24

Undersökning av några socialtjänsters handläggning av ärenden som rör ensamkommande barn

Redogörelse med anledning av beslut från Justitieombudsmannen (JO)

Förvaltningens förslag till beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Johanna Engman
stadsdelsdirektörSusanna Halldin
avdelningschef

Sammanfattning

Under hösten 2015 ökade flyktingströmmen av ensamkommande barn till Sverige kraftigt. Justitieombudsmannen (JO) har gjort en inspektion på åtta socialförvaltningar i landet och undersökt hur de arbetar med frågor som rör ensamkommande barn. Den för stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm gemensamma enheten för ensamkommande barn är en av dessa. JO beskriver i sitt beslut att handläggningen av ensamkommande barn hade många brister vid tiden för inspektionen vid de granskade socialförvaltningarna.

Förvaltningen redogör här för hur situationen ser ut på enheten idag bland annat utifrån områden som JO beskrivit.

Bakgrund

Under hösten 2015 ökade flyktingströmmen av ensamkommande barn till Sverige kraftigt. Det innebar att Migrationsverket anvisade betydligt fler barn till kommunerna än vad de var beredda på. Den stora tillströmningen av ensamkommande barn ledde till att den för Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsnämnder gemensamma enheten för ensamkommande barn och ungdomar startades i april 2016.

JO beslutade i september 2016 att undersöka hur frågor som rör ensamkommande barn hanterats inom bland annat socialtjänsten. Inom ramen för undersökningen har JO inspekterat åtta socialförvaltningar i landet och beaktat uppgifter som har förts fram i anmälningar till JO. I beslutet konstaterar JO att det har funnits allvarliga brister vid placeringen av ensamkommande barn och brister bland annat vid utredning av barnens behov och i uppföljning av vården.

Den 23 september 2016 gjorde JO en inspektion på den för stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm gemensamma enhet för ensamkommande barn. Nedan presenteras hur arbetet på enheten bedrivs idag samt en redogörelse av områden som JO undersökt.

Ärendet

JO:s uttalanden av vad som noterats under inspektionen redovisas i bilaga 2.

Områden som JO tar upp i sitt beslut är bland annat brister gällande dokumentation, handläggningstider, genomförandeplaner, bedrivande av utredning, kontakt med barnet, barn med särskilda behov, utredning av boenden, placering i jourhem, uppföljning av vård och ändring av boende.

Den för stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm gemensamma enhet för ensamkommande barn bedöms på liknande sätt som de övriga granskade socialförvaltningarna. JO såg i sin utredning att det i många kommuner inte fanns personalresurser för att göra tillräckliga utredningsinsatser och att det varit svårt att ordna godtagbara boenden där kommunerna kunde placera barnen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldre- och socialtjänstavdelningen i samarbete med socialtjänstavdelningen vid Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Förvaltningens synpunkter

På enheten för ensamkommande barn är tolv socialsekreterare anställda, varav en är föräldraledig och en är tjänstledig. En familjehemssekreterare arbetar i verksamheten och ytterligare en började sin tjänst i juni 2017. Enheten har två administrativa sekreterare, en biträdande enhetschef och en enhetschef. För att förstärka enheten finns även fyra socionomkonsulter.

Enheten har 352 aktuella ärenden, 90 procent av dessa rör pojkar. Barnens vanligaste ursprung är Afghanistan, Eritrea och Somalia. Barnen och ungdomarna är mellan elva och 20 år gamla. Några av ungdomarna bedöms ha stora vårdbehov. Alla ungdomar som är aktuella har god man och har skolplacerats.

Sedan start har rekrytering av personal varit en utmaning. Det har även visat sig att behovet av personal varit större än vad som inledningsvis bedömdes.

Beslut från JO

I beslutet från JO framkommer att dokumentationen i vissa ärenden uppfattades som knapphändig och att det i vissa beslut saknades uppgifter om vilket specifikt jourhem som barnet skulle placeras i. Sedan inspektionen gjordes har dokumentationen förbättrats och det ska framkomma i alla beslut vilket jourhem barnet är placerat i.

Långa handläggningstider var ett annat område JO uttalade sig om. I dagsläget håller enheten tiden för utredningar och förhandsbedömningar gjorda inom 14 dagar. Gällande överväganden som ska ske var sjätte månad, ligger enheten fortfarande efter. Enligt prognos kommer enheten att ligga i fas med överväganden till 2018 års början.

Vid inspektionen i september 2016 saknades genomförandeplaner i ett stort antal ärenden. Arbetet pågår med att säkerställa att genomförandeplaner finns i alla ärenden.

Alla barn och ungdomar som är aktuella på enheten har träffat en handläggare, något som inte hade hunnits med i september 2016. Dock uppfyller inte enheten kraven om att träffa alla ungdomar fyra gånger om året. Enheten har rutiner för att fånga upp ungdomar med särskilda behov. Information gällande oro för ungdom som kommer från andra följs alltid upp i alla ärenden, även för de som saknar egen handläggare. Barn och ungdomar med särskilda behov prioriteras.

Att utreda nya familjehem och jourhem har varit en utmaning för enheten. Nu finns det en handlingsplan för uppföljning av jourhem via anordnare utanför ramavtal. Placerade ungdomar som är födda 2000 eller senare och företag som inte uppfyller de avtalade kraven är prioriterade. Enheten har valt att noggrant utreda och att ge stöd till dessa hem/boenden för att inte flytta ungdomar i onödan.

På lång sikt är tanken att öka antalet egna familjehem. Det skulle innebära närmare kontakt med ungdomarna och minskade kostnader.

Ärenden utan fast handläggare

JO riktar kritik mot enheten på grund av att ett stort antal ärenden saknar en fast handläggare. JO beskriver vidare att det vid inspektionen framkommit att flera av de undersökta enheterna inte klarar att upprätthålla kraven på det långtgående utredningsansvar som socialtjänsten har i ärenden som rör barn.

Enheten har 352 aktuella ärenden, 103 av dessa saknar fast handläggare. Biträdande enhetschef har ärendeansvar för alla ärenden där handläggare saknas. Enheten har skapat ett system, en bevakningslista i Paraplyet (Stockholms stads verksamhetssystem). Dessa ärenden får ett bevakningsdatum och prioriteras efter ungdomens situation och ålder. Enheten lever ännu inte upp till kraven om att överväga alla placeringar var sjätte månad. Vid 2018 början bedöms alla ungdomar vara tilldelade en fast handläggare och då kommer överväganden göras regelbundet.

En utmaning för enheten är det stora antalet ärenden och svårigheter att rekrytera erfarna socialsekreterare. Flera medarbetare saknar tidigare erfarenhet inom området vilket ställer höga krav på biträdande enhetschef. Det har varit svårt att skapa en kontinuitet i och med att arbetet med ensamkommande är ett relativt nytt fält för socialt arbete där nya frågor uppstår som ingen tagit ställning till tidigare.

Social lots

Enheten för ensamkommande har identifierat att försvårande omständigheter kan uppstå och stå i vägen för integration och en fungerande tillvaro för vissa av de aktuella ungdomarna. Det kan handla om att ungdomen har låg skolnärvaro, begår brott, inte håller sig i sin hemmiljö, samt andra beteenden som oroar och i vissa fall leder till orosanmälningar.

Sedan början av 2017 finns en social lots på enheten som arbetar med de ärenden där försvårande omständigheter identifierats. Det övergripande syftet är att säkerställa att barnets skolgång och hemsituation fungerar, samt att skapa integrerade nätverk.

Det finns ett behov av en stödjande funktion som kan möta ungdomarna och deras omgivande sociala nätverk i hemmiljön på deras respektive bostadsorter. Lotsens roll är att vara stödjande, motiverande och icke-myndighetsutövande.

Social lots är en satsning för att säkerställa att alla får det stöd de behöver för att förbättra möjligheter till integration och känsla av samhörighet och inkludering. Det blir även en förebyggande insats för att minska antalet omplaceringar och fall där ungdomar försvinner och avviker från boenden och kontakt med myndigheter.

Bilagor

1. Inspektionsprotokoll JO.
2. Beslut från JO, undersökning av några socialtjänsters handläggning av ärenden som rör ensamkommande barn.